ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО, ӨРСӨЛДӨХ ЧАДВАРЫН СУДАЛГААНЫ ТӨВ

МОНГОЛ УЛС: МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН САР ТУТМЫН ТОЙМ

2016.02

Үзүүлэлтүүд:

ДНБ **2.3%**	ГШХО 1-р сард **26.5 сая ам.доллар**	Төсвийн тэнцэл **-258.4 тэрбум төгрөг**	Инфляци **2%**	Чанаргүй зээл **889 тэрбум** төгрөг	Валютын нөөц **1.3 тэрбум ам.доллар**
2015 оны IV-р улирал урьдчилсан гүйцэтгэлээр					
Аж үйлдвэр, барилгын салбар 9.1%-иар тус тус өссөн нь нөлөөлөв.	Цэвэр ГШХО 1-р сарын байдлаар өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 74.3 сая ам доллараар өсч, өмнөх сараас 42.8 сая ам.доллараар буурч 26.5 сая.ам доллар болов.	Төсвийн орлого 708.8 тэрбум төгрөг, зарлага 967.2 тэрбум болж төгрөг, тэнцэл (258.4) тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.	Өмнөх сараас 0.7 хувь, оны эхнээс 1.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2 хувиар өслөө.	Чанаргүй зээлийн хэмжээ өмнөх сараас 0.5% буюу 5 тэрбум төгрөгөөр өсч, 889 тэрбум төгрөгт хүрэв. Нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээл 7.6% байна.	Монголбанкны валютын нөөц өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.3 хувь буюу 4 сая ам.доллараар буурч 1324 сая ам.доллар болов.

Монголбанкны төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш

2032.47 ₮

Орон сууцны үнийн индекс

1.055

Өмнөх сараас 0.1%-иар, оны эхнээс 10%-иар тус тус буурлаа.

Монголбанкны бодлогын хүү

12%

Монголын уламжлалт цагаан сарын баярыг 2016 оны 2-р сарын 9-12-ний өдрүүдэд өргөн дэлгэр тэмдэглэж, бүх нийтээр амрав.

Экспортод гаргадаг гол түүхий эдийн үнэ, хэмжээ

Манай улсын экспортын гол бүтээгдэхүүний сар тутмын экспортын хэмжээ болон дундаж үнийг графикаар, хүснэгтээр оны эцсийн байдлаар үзүүллээ.

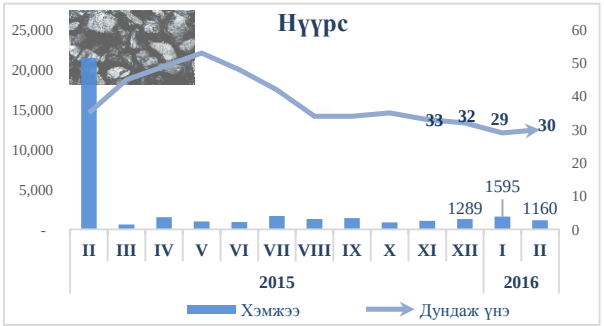

Сүүлийн 3 жилийн хугацаанд МУ-ын экспортын түүхий эд
(Мянган ам.доллар, тонн)

Голлох бүтээгдэхүүн	2013 он		2014 он		2015 он	
	Тонн	Ам.доллар	Тонн	Ам.доллар	Тонн	Ам.доллар
Чулуун нүүрс	18,194	1,116,153	19,482	850,615	14,426	555,027
Төмрийн хүдэр	6725	654,333	8,338	448,378	6,325	227,200
Зэсийн баяжмал	650	**948,951**	1,378	**2,575,636**	**1,379**	**2,280,135**
Нийт	**25,569**	**2,719,437**	**29,198**	**3,874,629**	**22,130**	**3,062,362**

Эх сурвалж: Улсын бүртгэл, статистикийн ерөнхий газар

Макро эдийн засгийн үзүүлэлтүүд

ДНБ

ДНБ 2015 оны 4-р улирлын байдлаар (2010 оны зэрэгцүүлэх үнээр) 15.9 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 461.8 тэрбум төгрөгөөр өсч эдийн засгийн өсөлт 2.3% болов. Үүнд аж үйлдвэр, барилгын салбар 9.1%-иар тус тус өссөн нь нөлөөлөв. Эдийн засгийн өсөлт ийнхүү удаашралтай байгаа нь ХАА, үйлчилгээний салбарын хөрөнгө оруулалт бага байгаатай холбоотой.

Төсөв

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ хоёрдугаар сард 708.8 тэрбум төгрөг, зарлага, эргэж төлөгдөх зээлийн хэмжээ 967.2 тэрбум төгрөг, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн нийт тэнцэл 258.4 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн алдагдал өмнөх оны мөн үеийнхээс 73.2 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд орлого 4.9 хувиар буурч, зарлага 3.9 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлжээ

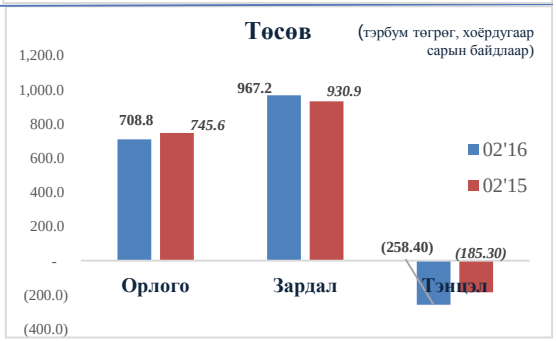

Валютын ханш

Хоёрдугаар сард Монголбанкны төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш өнгөрсөн оны мөн үеэс 70.7 төгрөг буюу 3.6 хувь, өмнөх сартай харьцуулахад 1.0 төгрөг буюу 21 хувиар нэмэгдэж 2032.47 төгрөгөөр сулрав.

Инфляци

Хэрэглээний үнийн индекс улсын хэмжээнд 2016 оны 2-р сард өмнөх сараас 0.7%, өмнөх оны мөн үеэс 2% өссөн байна. Индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд боловсролын үйлчилгээний бүлгийн үнэ дүнгээрээ 23.1 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн үнэ дүнгээрээ 4.7 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааны бүлгийн үнэ дүнгээрээ 4.5 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

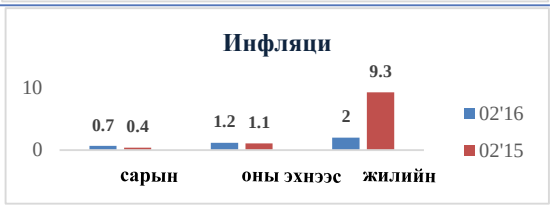

** Урьдчилсан гүйцэтгэл; Эх сурвалж УБСЕГ, Монголбанк*

Гадаад валютын нөөц

Гадаад валютын улсын албан нөөц 2016 оны 1-р сарын байдлаар 1324 сая ам.доллар болов. Энэ нь өмнөх сартай тэнцэж, өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.3 хувь буюу 4 сая ам.долларааар тус тус буурсан байна.

** Эх сурвалж Монголбанк*

MSE-20 индекс

2016 оны хоёрдугаар сард 51.5 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 35.6 сая ш үнэт цаас арилжигдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гүйлгээ 60.1 тэрбум төг буюу 53.8 хувиар буурч, арилжигдсан үнэт цаас 22.7 сая ш буюу 2.8 дахин өссөн байна. ТОП-20 дундаж индекс 2016 оны 2 дугаар сард 11794 болж, өмнөх сарынхаас 364 нэгж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2209 нэгжээр буурчээ

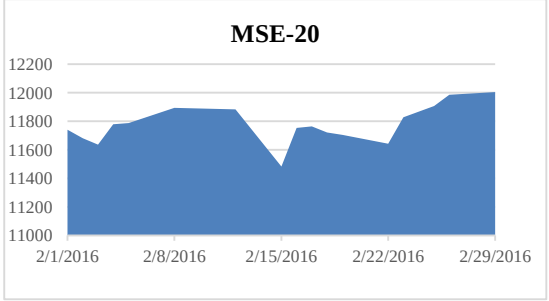

**Монголын хөрөнгийн бирж*

Мөнгө

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2016 оны хоёрдугаар сарын эцэст 10 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 164.1 тэрбум төгрөг буюу 1.6%-иар өсч, өмнөх оны мөн үеэс 215 тэрбум төгрөг буюу 2.1%-иар буурчээ. Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө тайлант сард 655.5 тэрбум төгрөг болж, өмнөх сарынхаас 58 тэрбум төгрөг буюу 8.8%, өнгөрсөн оны мөн үеэс 120.3 тэрбум төгрөг буюу 15.5%-иар буурчээ.

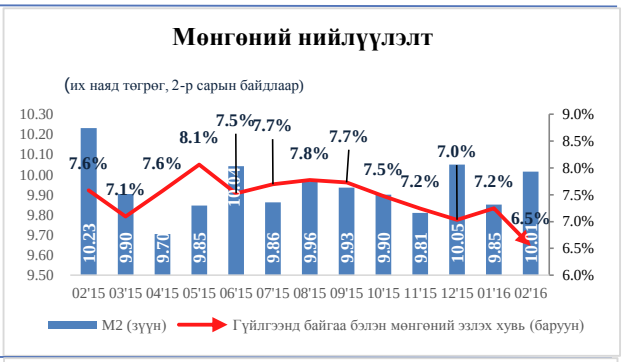

Хадгаламж

Нийт хадгаламж 2016 оны 2-р сард 7.4 их наяд төгрөг болж өмнөх сараас 140 тэрбум төгрөг буюу 1.1 хувиар өссөн байна. Энэ нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 77.9 тэрбум төгрөг буюу 1 хувиар буурсан үзүүлэлт юм. Ийнхүү, өмнөх сараас нийт хадгаламж өсөхөд төгрөгийн хадгаламж 1.1 хувиар буюу 57.9 тэрбум төгрөг, валютын хадгаламж 4.1 хувиар буюу 82.2 тэрбум төгрөгөөр өссөн нь нөлөөлөв.

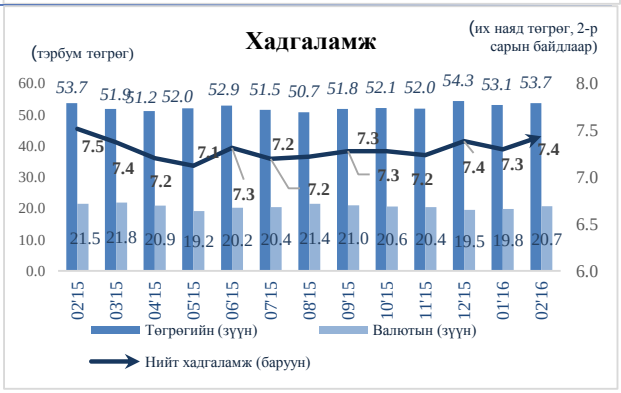

Зээл

ААН, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2016 оны хоёрдугаар сарын байдлаар 11.6 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 156 тэрбум төгрөг буюу 1.3%-иар буурч, өмнөх оны мөн үеэс 550 тэрбум төгрөг буюу 4.5%-иар буурав. Харин чанаргүй зээлийн хэмжээ 889 тэрбум төгрөг болж, өмнөх сараас 0.5% (5 тэрбум төгрөг)-иар буурч, өнгөрсөн оны мөн үеэс 33.3% (222 тэрбум төгрөг)-иар өссөн байна. Нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээлийн өрийн үлдэгдэл 7.6%-ийг эзэлж байна.

Ипотекийн зээл

2016 оны 2-р сарын байдлаар нийт ипотекийн зээлийн үлдэгдэл өмнөх сараас 0.7 хувь (24.7 тэрбум төгрөг), өмнөх оны мөн үеэс 17.3 хувь (510 тэрбум төгрөг)-өөр нэмэгдэж нийт 3.4 их наяд төгрөгт хүрэв. Хоёрдугаар сард нийт 447 зээлдэгчид 1.9 тэрбум төгрөгийн ипотекийн зээл шинээр олгож, нийт зээлдэгчдийн тоо 77673-д хүрэв. 2016 оны 2 дугаар сарын байдлаар ипотекийн зээлийн үлдэгдлийн 98.7 хувь нь төгрөгийн зээл, 1.3 хувь нь гадаад валютын зээл байгаа ба нийт ипотекийн зээлд эзлэх чанаргүй зээл 0.8 хувийг эзэлж байна.

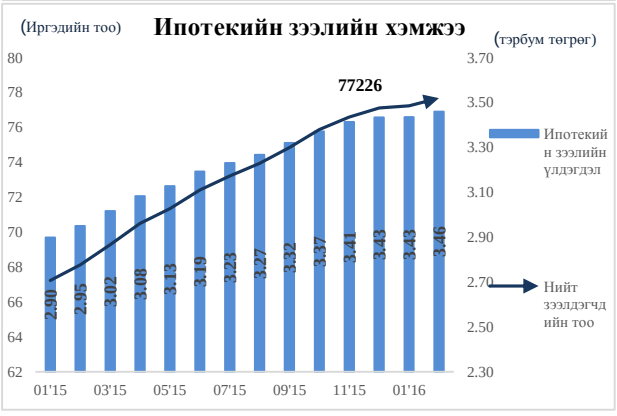

* *Эх сурвалж Монголбанк*

Гадаад худалдаа

Гадаад худалдаа

2016 оны хоёрдугаар сард худалдааны нийт бараа эргэлт 437.1 сая ам.доллар,үүнээс экспорт 284.2 сая ам.доллар, импорт 153 сая ам.долларт хүрч гадаад худалдааны тэнцэл 131.2 сая ам.долларын ашигтай гарлаа. Нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 778.5 сая ам.доллар буюу 64 хувь, үүний дотор экспортын хэмжээ 469 сая ам.доллар буюу 62.3 хувиар, импортын хэмжээ 309.4 сая ам.доллар буюу 66.9 хувиар тус тус буурчээ. Үүнд, эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт 117.9 сая ам.доллар, үнэт чулуу, металл, алтных 34.2 сая ам.доллар, машин тоног төхөөрөмжийнх 8.4 сая ам.доллар, хүнсний бүтээгдэхүүнийх 7.3 сая ам.долларааp буурсан нь голлон нөлөөлөв.

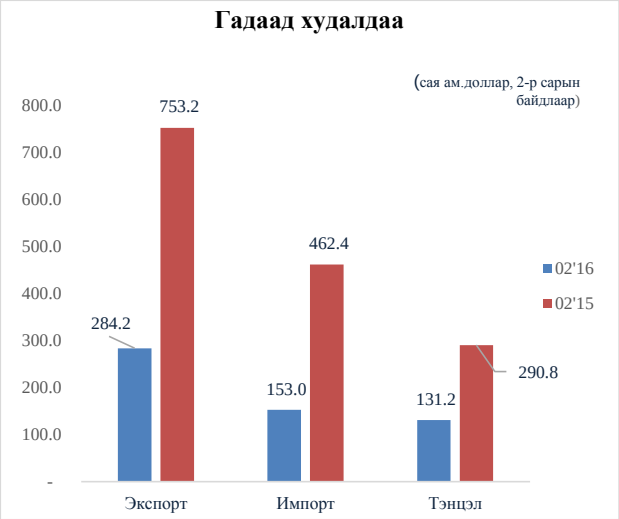

** Эх сурвалж УБСЕГ, Монголбанк*

Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт

Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт цэвэр дүнгээр 2016 оны нэгдүгээр сард 26.5 сая ам.долларын эерэг дүнтэй гарлаа. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 74.3 сая ам.долларааp өссөн үзүүлэлт юм. Өмнөх сартай харьцуулахад 42.8 сая ам.долларааp буурсан үзүүлэлттэй байна. Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтад МУ-аас гадаад руу гаргасан хөрөнгө оруулалт -0.2 сая ам.доллар байсан бол Монгол Улсад 26.7 сая ам.долларын хөрөнгө оруулалт хийгджээ.

** Эх сурвалж Монголбанк*

Монгол Улсын гадаад өр

Гадаад өр

2015 оны дөрөвдүгээр улиралд Засгийн газрын нийт гадаад өр 3.6 тэрбум ам.доллар, Монгол Улсын нийт гадаад өрийн үлдэгдэл 21.6 тэрбум ам.доллар болсон байна. Энэ нь өмнөх улирлаас ЗГ-ын өр 3 хувь (107.3 сая ам.доллар) , Улсын нийт гадаад өр 0.5 хувь (120 сая ам.доллар)-аар тус тус буурсан байна. Тайлант улиралд нийт Улсын гадаад өрийн 17 хувийг засгийн газрын өр, 9 хувийг Төв банкны өр, 9 хувийг хадгаламжийн байгууллагуудын өр, 16 хувийг бусад салбаруудын өр, 49 хувийг компани хоорондын зээллэгийн өр тус тус эзэлж байна. Төв банкны нийт өрийн 96 хувийг богино хугацаат, 4 хувийг урт хугацаат өглөг эзэлж байна.

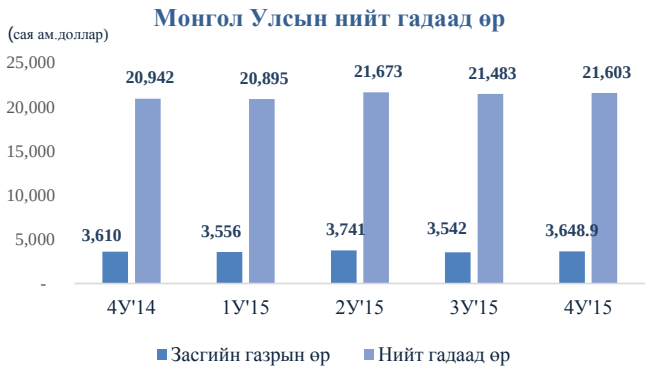

** Эх сурвалж Монголбанк*

Засгийн газрын гадаад өрийн 2015-2017 оны төсөөлөл

Тэрбум төгрөг

Үзүүлэлтүүд	2014.09.3 Гүйцэтгэл	2015 он	2016 он	2017 он
ЗГ-ын гадаад зээлийн өр	3,911.50	4,089.20	4,299.10	4,169.30
ЗГ-ын гадаад үнэт цаасны өр	2,760.80	2,625.00	2,550.00	2,490.00
Засгийн газрын баталгаа	2,305.50	2,515.80	2,439.20	1,312.50
Засгийн газрын гадаад өрийн дүн	8,977.80	9,230.00	9,288.30	7,971.80

** Эх сурвалж Сангийн яамнаас гаргадаг тайлан мэдээ*

Гадаад өр, зээлжих зэрэглэл

Зээлжих зэрэглэл

	S&P		Fitch	
Монгол Улс	**B**	**Тогтвортой**	**B**	**Сөрөг**
Огноо	**2015.11.05**		**2013.12.13**	

Standard & Poor's Монгол Улсын зээлжих зэрэглэлийг 11-р сард "B+" зэрэглэлээс "B" зэрэглэлд болгож бууруулав. Монгол Улсын зээлжих зэрэглэл буурсан шалтгааныг тэд гадаадын хөрөнгө оруулалт буурсан, гадаад валютын урсгал багассан, өрийн ачаалал үүсч болох эрсдэлт нөхцөл үүссэнтэй холбон тайлбарлаж байна.

Moody's :

Moody's агентлаг нь зээлжих зэрэглэлийг тогтоохдоо C ангиллаас AAA хүртэл 21 ангилалд зэрэглэл тогтоодог ба мөн хэтийн төлөвийг сөрөг, тогтвортой гэж үнэлдэг.

Огноо	Зээлжих зэрэглэл	Хэтийн төлөв
2005 оны 10 дугаар сар 4-нд	**B1**	**Тогтвортой**
2009 оны 6 дугаар сарын 10-нд	**B1**	**Сөрөг**
2009 оны 10 дугаар сарын 30-нд	**B1**	**Тогтвортой**
2014 оны 5 дугаар сарын 26-нд	**B1**	**Сөрөг**
2014 оны 7 дугаар сарын 17-нд	**B2**	**Сөрөг**

Moody's 2014 оны 7-р сард Монгол Улсын зээлжих зэрэглэлийг бууруулсан.

Moody's агентлаг Монгол Улсын зээлжих зэрэглэлийг B1 -ээс B2 сөрөг болгож бууруулсан. Үүний шалтгааныг Монгол Улсын гадаад өрийн хэмжээ сүүлийн жилүүдэд огцом өссөн, инфляци өндөр байгаа нь чанаргүй зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлж, банкны системийг бүхэлд нь эрсдэлд оруулах магадлалтай гэж үзжээ. Түүнчлэн гадаад валютын нөөц буурч байгааг эрсдэлд тооцжээ.

Үүний зэрэгцээ Moody's засгийн газрын үнэт цаас гаргагч ба бондын үнэлгээг B1, засгийн газрын дунд хугацаат өрийн бичгийн үнэлгээг B1, мөн богино хугацааны үнэлгээг "not prime" буюу төлбөрийн чадвар сул зэрэглэлд хэвээр үлдээсэн.

02.16	Нүүрсийг хуурай аргаар баяжуулах туршилтын үйлдвэрийг Монгол улсад барьж байгуулах тухай санамж бичгийг Уул уурхайн яам, Японы шинэ эрчим хүч, аж үйлдвэрийн технологийн байгууллагын хооронд байгуулав.
02.18	Эрдэс баялгийн салбарын нэр хүнд, өрсөлдөх чадвар, хариуцлагыг нэмэх зорилгоор УУЯ-наас жил бүр зохион байгуулдаг “Эрдэс баялаг 2025” хэлэлцүүлэг болов.
02.18	Эрчим хүчний яам, Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (ЖАЙКА) хооронд хүлэмжийн хийн ялгаралтыг бууруулах зорилго бүхий Дулааны дөрөвдүгээр цахилгаан станц (IV ДЦС)-ийн үр ашгийг дээшлүүлэх, 4.2 тэрбум иенийн санхүүжилттэй төслийн гэрээнд гарын үсэг зурав.
02.25-26	"Монгол ТВ" телевизээс санаачлан "Монголын телевизүүдийн чуулган" 3 дах жилдээ зохион байгуулагдав.

Тойм

“Найрсаг Улаанбаатар” хөтөлбөрийн хүрээнд 19 арга хэмжээ зохион байгуулагдана

Нийслэлийн ИТХ-ын ээлжит 19 дүгээр хуралдаанаар батлагдсан “Найрсаг Улаанбаатар” хөтөлбөрийг нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, нийслэлийн Соёл урлагийн газар, Аялал жуулчлалын газар хамтран 2 дах жилдээ хэрэгжүүлээр төлөвлөж байна. “Найрсаг Улаанбаатар” хөтөлбөрийн хүрээнд 2016 онд нийслэл хотыг сурталчлах, гадаадын жуулчдыг татах, үндэсний өв соёлоо таниулах зорилгоор олон нийтийг хамарсан спорт, соёл, урлагийн 19 үйл ажиллагаа зохион байгуулагдана. Өнгөрсөн онд зохион байгуулсан 15 цогц үйл ажиллагаанд нийт 460 мянга гаруй иргэн, жуулчин, 500 гаруй тайз техникийн болон зохион байгуулалтын ажилтан, 1500 гаруй уран бүтээлч хамрагдсан бөгөөд үүний дотор өөрсдийн зардлаар 13 орны 190 гаруй уран бүтээлч хүрэлцэн ирж оролцсон юм.

Засгийн газар “Түрээсийн орон сууц” хөтөлбөр хэрэгжүүлэхээ зарлав.

Тус хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх журмыг Барилга хот байгуулалтын яам хариуцан ажиллаж байна.Түрээсийн орон сууцанд хамрагдах бол гурван сарын түрээсийн төлбөрөө урьдчилан Төрийн орон сууцны корпорацийн дансанд байршуулах шаардлага тавигдах бөгөөд түрээсийн нэг сарын төлбөр нь Улаанбаатар хотод 200-280 мянган төгрөг, орон нутагт 140-230 мянган төгрөгийн хооронд байх боломжтой.